

Ondersteuningsplan 2023-2027

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Ondersteuningsplan LMC-VO (2023-2027)	P.03
1.1	Voorwoord	P.03
1.2	Droom, missie en onderwijsopdracht LMC-VO	P.03
1.3	Ambitie	P.03
Hoofdstuk 2	Uitgangspunten ondersteuningsplan	P.05
2.1	Een stevige basis en adequate ondersteuningsstructuur	P.05
2.1.1	Basisondersteuning	P.05
2.1.2	Basisplusondersteuning	P.05
2.1.3	Extra ondersteuning	P.06
2.2	Ondersteuning op elke school	P.06
2.2.1	Extra ondersteuning op een andere reguliere school	P.06
2.2.2	Extra ondersteuning op het OPDC	P.06
2.2.3	Extra ondersteuning op een vso-school	P.07
2.3	De school als werkplaats	P.07
2.4	Van leerplicht naar leerrecht	P.07
2.5	Samen naar inclusiever onderwijs	P.07
Hoofdstuk 3	Het belang van samenwerken	P.08
3.1	Samenwerken met ouders/opvoeders	P.09
3.2	Samenwerken in de school	P.09
3.2.1	De rol van de OCO	P.09
3.2.2	De rol van de schoolleider	P.09
3.2.3	De rol van SMW	P.09
3.3	Samenwerken met ketenpartners	P.10
3.3.1	Expertisecentrum	P.10
3.3.2	Koersloket	P.10
Hoofdstuk 4	Borgen van de kwaliteit van de ondersteuning	P.11
4.1	Processen	P.11
4.1.1	OverstapRoute en aanmeldingsprocedure	P.11
4.1.2	Ondersteuningsroute	P.11
4.2	Instrumenten op leerlingniveau	P.12
4.2.1	Leerling dossier in LVS Magister	P.12
4.2.2	Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)	P.13
4.3	Instrumenten op klasniveau	P.13
4.3.1	Klassenscan	P.13

4.4	Instrumenten op schoolniveau	P.13
4.4.1	Schoolprofiel	P.13
4.4.2	VO-Spiegel t.b.v. kwaliteitszorg ondersteuning	P.13
Hoofdstuk 5	Begrippenlijst en afkortingen	P.14
5.1	Begrippenlijst	P.14
5.2	Afkortingen	P.15
Hoofdstuk 6	Bijlagen	P.16
6.1	Bouwstenen voor de interne ondersteuningsroute	P.16
6.2	Mogelijke besprekingen binnen de ondersteuningsroute	P.17
6.3	Rollen intern SOT op hoofdlijnen	P.18
6.4	Thuiszittende leerlingen	P.20
6.5	Meldcode en SISA	P.20
6.6	Privacy (AVG)	P.20
6.7	Uitwisselen van leerlinggegevens	P.20
6.8	Recht op inzage	P.20

Hoofdstuk 1 Ondersteuningsplan LMC-VO (2023–2027)

1.1 Voorwoord

Dit ondersteuningsplan beschrijft de rode draad van onderwijsondersteuning op de LMC-VO scholen en is in lijn met het Ondersteuningsplan Koers VO 2022-2026 en de strategische beleidsnotitie 2023-2027 van LMC-VO. Het ondersteuningsplan is een leidraad voor de inrichting, uitvoering en evaluatie van de ondersteuning. Bovendien dient als kapstok voor specifieke ondersteunings- en activiteitenplannen. Scholen hebben de opdracht om aan de hand van dit ondersteuningsplan de interne (onderwijs) ondersteuningsroute voor de specifieke school in kaart te brengen. Elke vier jaar wordt het LMC-brede ondersteuningsplan geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Dit ondersteuningsplan is vastgesteld op maart 2023 en heeft met terugwerkende kracht van 1 januari 2023 een geldigheidsduur tot en met 31 december 2027.

1.2 Droom, missie en onderwijsopdracht LMC-VO

Droom

Leerlingen van LMC-VO leveren een positieve bijdrage aan het samenleven van morgen. Zij hebben het goed op onze scholen, krijgen de ondersteuning die zij nodig hebben, en ontwikkelen zich hier tot krachtige individuen. Onze unieke scholen zijn een afspiegeling van én een verbindende kracht voor de stad Rotterdam en omstreken.

Missie

Onze scholen zijn veilige, inspirerende en verbindende oefen- en ontmoetingsplaatsen waar onze leerlingen door onze professionals voorbereid worden op het (volwassen) leven. Leerlingen komen in de grootstedelijke context van Rotterdam ieder hun eigen obstakels tegen. Wij combineren het lef en de eigen ruimte van de unieke scholen mét de gezamenlijke kracht van LMC-VO om leerlingen hier gericht bij te helpen.

Onderwijsopdracht

Wij verzorgen aansprekend, actueel en motiverend onderwijs. Leerlingen krijgen hierdoor de kennis en vaardigheden die nodig zijn voor het behalen van diploma's en de stappen die ze daarna zetten. Met ons onderwijs verbinden wij de leerlingen met elkaar en hun omgeving. Het is erop gericht leerlingen de weg te wijzen naar eigen verantwoordelijkheid en kritisch, sociaal en zelfstandig denkend in de wereld te kunnen staan.

1.3 Ambitie

"Elke leerling krijgt onderwijsondersteuning die leidt tot een positieve ontwikkeling en ervoor zorgt dat de leerling het onderwijstraject op een passende wijze kan afsluiten. De leerling wordt voorbereid op een passende vervolgopleiding (of arbeid) én op een betekenisvolle, actieve rol in de maatschappij."

Hierbij staan een drietal zaken centraal:

- Preventief werken is een voorwaarde voor optimale onderwijsondersteuning;
- De ondersteuning wordt continu geoptimaliseerd/doorontwikkeld;

- Iedere LMC-school heeft een extra onderwijs- en ondersteuningsaanbod en maakt bij handelingsverlegenheid gebruik van het Expertisecentrum

Aan de basis van deze ambitie staan de vijf thema's uit de LMC-VO Strategienota 2023-2027.

1. Goede onderwijskwaliteit
2. Actueel onderwijs
3. Kansengelijkheid en inclusiviteit
4. Breed aanbod en unieke profilering
5. Plezierige en persoonlijke scholen

LMC-VO hanteert hierbij voor alle scholen de onderstaande uitgangspunten.

Elke school:

- Geeft goed onderwijs met een hoge standaard voor het pedagogisch- didactisch klimaat;
- Monitort de leerling op het gebied van studievoortgang, vervolgopleiding, loopbaanoriëntatie en sociaal-emotionele ontwikkeling;
- Heeft een schoolprofiel. De school levert het ondersteuningsaanbod zoals dit staat beschreven in dit schoolprofiel;
- Werkt handelingsgericht;
- Levert ondersteuning conform de formulering van Koers VO;
- Houdt zich aan de doorstroomprocedure PO-VO, zoals beschreven in de OverstapRoute. Met de plaatsing van een leerling neemt de school de verantwoordelijkheid voor de schoolloopbaan (niveau) en de diplomering van de leerling;
- Neemt zijn verantwoordelijkheid in het passend plaatsen van leerlingen met een (extra) ondersteuningsvraag (bijv. op het gebied van leren en gedrag, zowel de cognitief en sociaal-emotioneel sterkere en zwakkere leerling);
- Heeft de interne route naar het schoolondersteuningsteam (SOT) en de te behalen doelen m.b.t. onderwijsondersteuning beschreven;
- Evalueert elke uit- en afstroom. Leerlingen die tussentijds een andere passende plek nodig hebben, zijn een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid;
- Zet zich in om de leerling voor LMC-VO te behouden. Scholen participeren actief binnen Koers VO en regionaal overleg;
- Biedt, waar mogelijk, tijdelijke plaats aan leerlingen, ook die van andere besturen.

Goed onderwijs valt of staat met de kwaliteit van de docenten. Het LMC-VO streeft ernaar dat LMC-docenten voldoende handvatten hebben om steeds passender onderwijs in de klas te verzorgen (Ondersteuningsplan Koers VO 2022-2026). Dit betekent dat scholen bewuste keuzes maken bij het inzetten van ondersteuning voor hun leerlingen, docenten proactief ondersteunen bij het beantwoorden van de (onderwijs)ondersteuningsvraag van de leerling en reflectie de norm is. De scholen zijn in staat om de gegeven (onderwijs)ondersteuning in kaart te brengen en te evalueren wat het rendement of het effect van die ondersteuning is geweest. Dit vraagt iets in de verantwoordelijkheid van de ondersteuningscoördinator en schoolleider van de school. Leerlingen horen optimaal te kunnen profiteren van het (ondersteunings)aanbod van de school, waarbij 'leren' de kernactiviteit van de school is, maar waarbij socialisatie en persoonsvorming net zo belangrijk zijn (Strategische beleidsnota LMC-VO 2023-2027).

Hoofdstuk 2 Uitgangspunten Ondersteuningsplan

2.1 Een stevige basis en adequate ondersteuningsstructuur

Eén van de voorwaarden voor passend onderwijs is kwalitatief goed onderwijs op iedere school, in samenhang met een goed werkende ondersteuningsstructuur in en om de school. Dit is nodig om de docent te helpen passend onderwijs vorm te geven in de klas om elke leerling het onderwijs te kunnen bieden dat de leerling nodig heeft. Iedere LMC-school biedt ondersteuning¹ en er is een stevige basis die steeds in ontwikkeling is.

2.1.1 Basisondersteuning

De basisondersteuning bestaat uit goed onderwijs en basisafspraken.

Goed onderwijs

Uitgangspunt is dat elke school kwalitatief goed onderwijs biedt. Het onderwijs van LMC-VO blijft tenminste voldoen aan de door de Inspectie gestelde normen (Strategienota LMC-VO 2023-2027).

De basisafspraken:

Onderstaande basisafspraken zijn voorwaardelijk voordat passende ondersteuning kan worden geboden. Elke school:

- .. heeft heldere toelatingscriteria;
- .. volgt de ontwikkeling van elke leerling;
- .. zorgt voor veiligheid en welbevinden voor elke leerling;
- .. zorgt dat elke leerling een mentor/coach heeft;
- .. werkt aan sociale vaardigheden en omgaan met elkaar;
- .. betreft leerlingen bij elkaar én bij de school;
- .. betreft ouders/opvoeders bij de schoolloopbaan van hun kind en bij de school.

2.1.2 Basisplusondersteuning

Naast deze basisafspraken waar elke school aan werkt, hebben alle scholen meer te bieden. Bijvoorbeeld activiteiten voor (groepen) leerlingen die net iets meer nodig hebben dan anderen. Soms betreft het specifieke ondersteuningsactiviteiten voor een paar leerlingen, maar regelmatig ook voor hele klassen. Het zijn ondersteuningsactiviteiten die er niet standaard voor elke leerling zijn. Wel zijn deze activiteiten snel toegankelijk voor leerlingen op de eigen school als er een aanleiding is om iets extra's te doen met of voor de leerling. De ondersteuningscoördinator van de school heeft hierbij een belangrijke rol. Deze basis biedt voor het grootste deel van de leerlingen voldoende kansen op een ononderbroken schoolloopbaan. Een veel kleiner deel heeft behoefte aan extra ondersteuning.

¹ Voor Koers VO geldt als uitgangspunt dat er bij ondersteuning in het onderwijs altijd sprake is van één of meerdere van de hieronder genoemde vijf aspecten.

1. Extra handen/hoeveelheid aandacht (kan bijvoorbeeld gaan om: vormen van co-teaching, extra instructie of instructie in kleinere groepen of de inzet van assistenten);
2. Aanpassing onderwijsmaterialen;
3. Aanpassing ruimtelijke omgeving (bijv. prikkelarme omgeving);
4. Inzet expertise (kan gericht zijn op leerling, maar ook op docenten bij handelingsverlegenheid);
5. Samenwerking met collega-scholen (vo en/of vso) en met instanties die zich richten op jongeren.

2.1.3 Extra ondersteuning

Naast deze basis- en basispluondersteuning biedt elke school – in meer of mindere mate – extra ondersteuning. Deze extra ondersteuning is door de school naar eigen keuze in te richten. In het overgangsgebied van basisplus naar extra ondersteuning gaat het LMC-VO, in lijn met het Samenwerkingsverband Koers VO, uit van ‘veel’ of ‘meer’ ondersteuning en stelt daarom geen harde grens. Eén van de grote uitdagingen van passend onderwijs is om flexibel en creatief om te gaan met diverse vormen van onderwijssteuning en daarin samen te werken met andere scholen.

2.2 Ondersteuning op elke school

Scholen zijn zelf regievoerder over de ondersteuning binnen de eigen school. Het uitgangspunt is dat elke LMC-school per leerling zorgvuldig bekijkt wat de (onderwijs)ondersteuningsbehoefte is. Informatie staat veelal in het onderwijskundig rapport (OKR), overdrachtdossier en daarbij zijn ouders/opvoeders verplicht aan te geven of een leerling een extra ondersteuningsbehoefte heeft. Indien een extra ondersteuningsbehoefte wordt vastgesteld, wordt een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) vastgesteld. De school heeft zelf de regie over de uitvoering en schakelt zo nodig ketenpartners in. Als blijkt dat het ondersteuningsarrangement van de leerling niet (meer) binnen de school uit te voeren is, kan de school aantonen dat zij er – samen met de ketenpartners – alles aan gedaan heeft, maar de ondersteuning niet toereikend is. De school heeft dan drie opties.

De eerste stap, vanuit de zorgplicht, die genomen wordt, is nagaan welke andere LMC-VO school of voorziening in de regio de benodigde ondersteuning wél kan bieden. Dit kan een reguliere school zijn, een OPDC of een vso-school.

2.2.1 Extra ondersteuning op een andere reguliere school

Het samenwerkingsverband hoeft bij deze overstap niet per definitie betrokken te zijn. Wel faciliteert zij de overstap. Allereerst stelt Koers VO de Schoolprofielen van alle scholen in de regio beschikbaar op www.koersvo.schoolprofielen.nl, zodat iedereen zo nodig kan zoeken naar een andere passende school. Ook kan de school een beroep doen op het Koersloket om mee te zoeken naar een passende plek op een andere school. Bij de overstap naar een andere school hanteren scholen het VO-VO overdrachtdossier. Financieel geldt de spelregel ‘geld volgt leerling’. Dit houdt in dat als een leerling overstapt naar een andere school, dat er dan budget meegaat.

Als de benodigde ondersteuning alleen geboden kan worden op een OPDC of een vso school, dan komt het samenwerkingsverband verplicht in beeld. Wettelijk gezien kan alleen het samenwerkingsverband de toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor vso afgeven. Ook de toegang tot bovenschoolse voorzieningen (o.a. OPDC) is belegd bij het samenwerkingsverband.

2.2.2 Extra ondersteuning op het OPDC

Het OPDC is de bovenschoolse opvangvoorziening van Koers VO voor tijdelijk intensieve ondersteuning en jeugdhulp aan leerlingen, gericht op hun terugkeer naar de eigen school. Er moet altijd sprake moet zijn van multiproblematiek bij de leerling. De reguliere school blijft verantwoordelijk voor de schoolloopbaan van de leerling en stelt in overleg met ouders/verzorgers een OPP op, afgestemd met de ketenpartners. Met dit OPP

formuleert de school een gerichte (integrale) ondersteuningsvraag aan het OPDC voor een onderwijszorgarrangement (OZA) en heeft in die zin de regie over de ondersteuning.

2.2.3 Extra ondersteuning op een vso-school

Het samenwerkingsverband Koers VO geeft de TLV voor het vso af. Reguliere scholen hebben een grote rol in het voortraject. Dit vanuit de gedachte dat zij verantwoordelijk zijn voor extra ondersteuning binnen de eigen school. Zij hebben planmatig de leerling ondersteuning geboden, waarbij de eigen inzet en die van de ketenpartners regelmatig is geëvalueerd op effectiviteit. Zij hebben overleg gehad met ouders/opvoeders, kunnen genomen besluiten motiveren en komen dan ook met een onderbouwd verzoek tot toelating tot het vso. Een commissie (ABT-vso) van het samenwerkingsverband adviseert over de toelaatbaarheid in het vso.

2.3 De school als werkplaats

De scholen van LMC-VO werken vanaf de start van passend onderwijs volgens het principe 'de school als werkplaats'. Het gaat hierbij vooral om de gedachte dat oplossingen de school binnen worden gehaald in plaats van dat problemen (in dit geval: jongeren met problemen) de school uit worden gestuurd. Echter, als dat voor de jongere beter is, kan een (tijdelijke) oplossing buiten een school de voorkeur hebben.

2.4 Van leerplicht naar leerrecht

Ieder kind heeft recht op onderwijs, dat is gericht op een zo volledig mogelijke ontplooiing van zijn persoonlijkheid, talenten, geestelijke en lichamelijke vermogens. Dit recht vloeit rechtstreeks voort uit de artikelen 28 en 29 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK). Kinderen hebben niet alleen een leerplicht maar bovenal een leerrecht. We streven naar een passende plek in het onderwijs al naar gelang de specifieke onderwijsbehoefte.

2.5 Samen naar inclusiever onderwijs

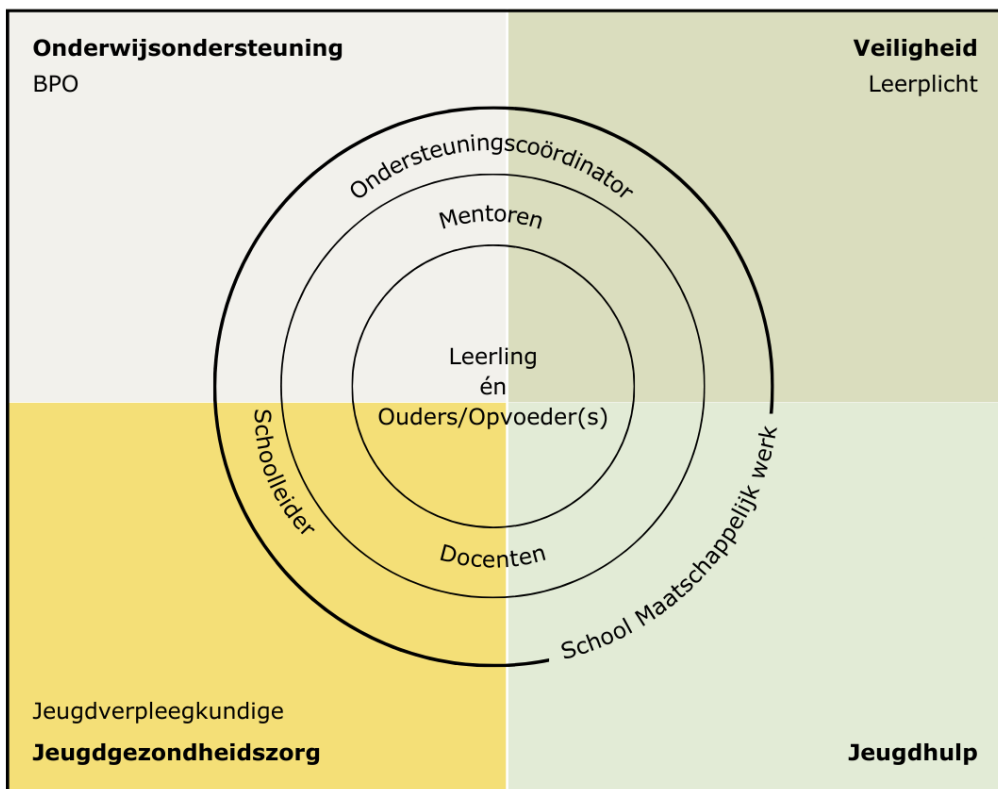
Naast het recht om te leren hebben jongeren op basis van het VN-Kinderrechtenverdrag ook recht op inclusief onderwijs (artikel 23), als essentiële stap naar volwaardige en gelijkwaardige deelname aan de samenleving. Samen werken we in deze beleidsperiode aan een visie en de route naar steeds inclusiever onderwijs, met aandacht voor de mogelijkheden van iedere school.

Hoofdstuk 3 Het belang van samenwerken

De primaire verantwoordelijkheid voor "steeds passender onderwijs" ligt bij scholen en hun schoolbesturen. De essentie hiervan is dat er op elke LMC-school een stevig fundament is en de ontwikkeling van de leerling centraal staat. Dit betekent dat het ondersteuningsplan van LMC-VO in alle geledingen van de school bekend is. Een proactieve houding in de vertaling van dit ondersteuningsplan door het management en de ondersteuningscoördinator is noodzakelijk voor een optimale uitvoering van de onderwijssteuning. Hierbij werkt de school op basis van gelijkwaardigheid samen met iedereen die bij de leerling betrokken is: ouder(s)/opvoeder(s), de onderwijsprofessional (docent), het ondersteuningsteam van de school en externe partners.

In de vorige beleidsperiode diende het schoolondersteuningsteam (SOT) als aangrijpingspunt voor ontwikkeling. Zij hebben nog steeds een sleutelrol in de vervulling van steeds passender onderwijs. Deze beleidsperiode verschuift de focus voor ontwikkeling meer naar de ondersteuningscoördinator en schoolleider. Ieder voor zich en vooral samen hebben zij een verantwoordelijkheid voor passend onderwijs op de eigen school.

Dit hoofdstuk zoomt in op het belang van samenwerking. Hoofdstuk 4 maakt inzichtelijk hoe LMC-VO de doorontwikkeling voor zich ziet aan de hand van concrete doelstellingen en bijbehorende activiteiten.

Figuur 1. Betrokkenen waarmee samengewerkt wordt.

3.1 Samenwerken met ouders/opvoeders

Eén van de uitgangspunten van onderwijsondersteuning is het constructief samenwerken tussen alle betrokkenen: leerling, ouder(s)/opvoeder(s) en school. School en ouder(s)/opvoeder(s) hebben een verschillende verantwoordelijkheid maar een gezamenlijke taak en zijn gelijkwaardige partners als het gaat om de ontwikkeling van het kind. Een goede relatie tussen deze partijen is belangrijk voor het verbeteren van de leerprestaties en het welbevinden van de leerlingen en verbetert de kansen op passend onderwijs. Op LMC-scholen staat de ontwikkeling en het welbevinden van de jongere centraal. Drie uitgangspunten zijn hierbij leidend:

1. Een leerling wordt altijd gehoord. Het belang van de leerling is altijd het uitgangspunt van gesprek en besluitvorming.
2. Ouder(s)/opvoeder(s) zijn altijd actief betrokken zijn bij beslissingen rondom hun kind en de school heeft vanaf de start direct en open contact heeft met hen.
3. Ouders(s)/opvoeder(s) zijn goed op de hoogte van de (on)mogelijkheden van de onderwijsondersteuning.

3.2 Samenwerken in de school

Met alle betrokkenen in de school wordt samengewerkt. Elke school heeft een ondersteuningsstructuur met het SOT als scharnierpunt naar externe ondersteuning. De processen, werkwijze en expertise worden op elkaar afgestemd, om tot een samenhangende aanpak te komen die tegemoetkomt aan alle onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van een jongere.

3.2.1 De rol van de OCO

De ondersteuningscoördinator is verantwoordelijk voor de coördinatie van de onderwijs- ondersteuning op de school. Uitgangspunt is hierbij "vroeg signalering" en niet *praten over* maar *praten met* de leerling en ouder. Op het moment dat er sprake is van extra ondersteuning bij een leerling en de school handelingsverlegen is, kan de OCO gebruik maken van zowel interne als externe ondersteuning. Samen met o.a. de schoolverpleegkundige (SVK) en de SMW-er vormen zij de kern van het ondersteuningsteam van de school. De OCO heeft samen met de SMW-er een schakelrol tussen de interne- en externe ondersteuning. Door de positionering van de OCO in het onderwijs is het mogelijk om adequaat/daadkrachtig op de ondersteuningsbehoefte van leerling, ouders, het docententeam en medewerkers binnen de school in te spelen.

3.2.2 De rol van de schoolleider

De schoolleider is mede een belangrijke spil in de ondersteuning van leerlingen en de doorontwikkeling van passend onderwijs. De visie op goede onderwijsondersteuning en de sturing daarbij hoort zijn van groot belang voor het succesvol uitvoeren van het passend onderwijsbeleid. Dit is een kerntaak van het gehele schoolteam. In gezamenlijkheid evalueren de betrokkenen hun ondersteuningsactiviteiten en stellen deze bij waar nodig. De steeds terugkerende vraag hierbij is: "hoe leer je van het handelen voor deze leerling en zorg je ervoor dat de leerling er beter van wordt en een ononderbroken ontwikkeling kan doorlopen?"

3.2.3 De rol van SMW

Vanuit het oogpunt van preventie, integriteit en samenwerking in de pedagogische driehoek leerling-ouders/opvoeders-school is het voor het onderwijs van cruciaal belang

dat het SMW structureel in, voor en vanuit de school haar professie uitoefent. Door de SMW-er te positioneren in het onderwijs kan, effectief en preventief, de aansluiting worden gezocht op de ondersteuningsbehoefte van de leerling, de ouders en het docententeam.

3.3 Samenwerken met ketenpartners

Met alle partners in het schoolondersteuningsteam (SOT) wordt met elkaar samengewerkt. De processen, werkwijze en expertise worden op elkaar afgestemd, om tot een samenhangende aanpak te komen die tegemoetkomt aan alle onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van een jongere.

Het samenwerken met de ketenpartners is schoolspecifiek. Iedere school heeft de beschikking over een begeleider passend onderwijs (BPO'er), schoolverpleegkundige en leerplichtambtenaar. Voor de invulling hiervan verwijzen we naar het interne schoolondersteuningsplan.

3.3.1 Expertisecentrum

Het Expertisecentrum (EC) is een onderdeel van de Eenheid Zorg van het LMC-VO. Het Expertisecentrum bestaat uit een team van GZ-psychologen, psychologen, orthopedagogen en psychologisch / ondersteunende medewerkers. Het EC biedt psychodiagnostisch onderzoek, behandeltrajecten en ondersteuning aan jongeren. Het EC heeft een ondersteunende- en adviserende rol naar scholen. Daarnaast verzorgt het EC op verzoek van scholen trainingen en scholing.

3.3.2 Koersloket

Iedere school kan een beroep doen op het Koersloket en de daaraan gekoppelde Koersconsulent. Ondersteuningscoördinatoren kunnen bij hen terecht met vragen over een leerling. Samen is het doel de leerling op de school passend onderwijs te bieden. Soms lukt het een school toch niet en vormt het Koersloket (via de Koersconsulent) de schakel tot een tijdelijke lesplaats (OPDC) of een vso-school. Daarbij biedt het Koersloket ook ondersteuning bij de invulling van de zorgplicht; de wettelijke verplichting om elke leerling die bij een school staat aangemeld een zo passend mogelijke vorm van onderwijs aan te bieden.

Hoofdstuk 4. Borgen van de kwaliteit v/d ondersteuning

Het LMC-VO wil elke leerling de best passende onderwijsplaats geven met de daarbij behorende ondersteuning die leidt tot een positieve ontwikkeling en ervoor zorgt dat de leerling het onderwijstraject op een passende wijze kan afsluiten. Drie tot vier keer per jaar worden er netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor de ondersteuningscoördinatoren. Iedere netwerkbijeenkomst heeft een thema. De thema's zijn gericht op het versterken van het handelingsrepertoire van de ondersteuningscoördinator.

Een aantal processen en instrumenten zijn van belang voor een optimale borging.

4.1 Processen

In het kader van het opbrengstgericht werken maakt iedere school gebruik van de PDCA-cyclus. Jaarlijks worden door SMART-doelen opgesteld die gericht zijn op verbetering van de ondersteuning. Deze doelen zijn afgeleid uit de strategienota LMC-VO 2023-2027 en vastgelegd in het activiteitenplan en schoolondersteuningsprofiel van elke school.

Een aantal aandachtspunten:

- Elke school zet proactief in op scholing- of professionaliseringstrajecten ter verbetering van de ondersteuning;
- Elke school maakt gebruik van zelfevaluaties, waarbij het bereikte resultaat wordt gebruikt als input voor nieuwe ontwikkelingen m.b.t. ondersteuning en aanverwante activiteiten;
- Aandachtspunten zijn o.a.: verbeteren aanmeldings- en verwijzingsprocedure, handelingsgericht werken, tevredenheidsonderzoeken, verwijzingen OPDC, tussentijdse uitstroom en het voorkomen van afstromen;
- Jaarlijks evalueert elke directeur de uitgevoerde ondersteuningsactiviteiten op: leerling-, klas-, en schoolniveau;
- Elke school stelt jaarlijks het schoolprofiel op actualiteiten bij (zie: 4.2.3).

4.1.1 OverstapRoute en aanmeldingsprocedure

In de OverstapRoute van het samenwerkingsverband Koers VO zijn afspraken vastgelegd voor de doorstroomprocedure van het po naar het vo. Deze afspraken gelden voor alle leerlingen. Voor de aanmelding gelden de afgesproken termijnen die in de doorstroomprocedure PO-VO (OverstapRoute) staan. Elke schoollocatie beschikt over een toelatingscommissie en heeft een toelatingsprocedure voor onder- en zij-instromers. Hierin staat beschreven welke dossierstukken aanwezig moeten zijn, voordat er een advies kan worden gegeven en men tot inschrijven kan overgaan.

4.1.2 Ondersteuningsroute

De Wet Passend Onderwijs verplicht scholen een beschrijving te maken van de ondersteuning die de school biedt: een schoolondersteuningsroute. Dit is een beschrijving van hoe de ondersteuning op de school is georganiseerd en wordt uitgevoerd. In Bijlage 10.1 staan bouwstenen geformuleerd door de stafafdeling Onderwijs en Kwaliteit ter ondersteuning van het opstellen van de route.

4.2 Instrumenten op leerling niveau

4.2.1 Leerlingdossier in het LVS Magister

LMC-VO scholen maken standaard gebruik van LVS Magister door consequent relevante informatie over de leerling in Magister te noteren. Het logboek speelt een essentiële rol binnen het digitaal leerlingvolgsysteem. Als aanvulling op Magister wordt bij de praktijkscholen het instrument Profijt ingezet.

Het kwadrant is een onderdeel van LVS Magister en maakt de verschillende mogelijkheden van een leerling inzichtelijk. Het is de gemeenschappelijke bril waarmee op LMC-VO scholen naar de leerling wordt gekeken. Het kwadrant vormt de basis voor alle ondersteuning die in het onderwijstraject van een leerling plaats vindt.

Alle ingevoerde informatie die bij het leren een rol speelt, komt in het kwadrant naar voren. Het kwadrant toont de samenhang tussen kunnen, willen, doen en presteren van elke individuele leerling. Leerbaarheid/intelligentie, schoolvorderingen, de sociaal-emotionele kant en het gedrag dat de leerling vertoont, zijn in een oogopslag te zien. Het kwadrant biedt de mogelijkheid om test- en toetsresultaten gericht te vertalen naar een handelingsplan en/of een (individueel) OPP.

	Leren	Gedrag
Niet zichtbaar	Kunnen (capaciteitentest) Informatie opnemen Informatie begrijpen informatie toepassen	Willen (vragenlijst) Welbevinden Motivatie zelfbeeld
Zichtbaar	Presteren Leerprestaties	Doen (studie)gedrag

Figuur 2. Geschematiseerd kwadrantenmodel.

Leerlingdossier

Elke leerling heeft een leerlingdossier. Hierin zijn opgenomen: rapporten, toetsresultaten, gegevens uit het LVS: verslagen van gesprekken met ouders, afspraken die er met of over de leerling zijn gemaakt, handelingsadviezen, eventueel OPP, etc.

Doel van het leerlingdossier is het kunnen volgen van de ontwikkeling van de leerling en het bijhouden van leer- en ondersteuningsadviezen. Het is zeer wenselijk dat elke medewerker dat doel goed voor ogen houdt. Als het gaat om een gespreksverslag of de beschrijving van een bepaalde gebeurtenis mag van de docent of de begeleider verwacht worden dat zij/hij dat zakelijk (feitelijk) en objectief verwoordt. Het leerlingdossier mag geen verzameling van persoonlijke opvattingen worden. Alle informatie van- en over de leerling gericht op de onderwijssteuning wordt ook objectief in Magister gezet. Externe hulp en/of verwijzing kan pas opgestart worden wanneer de intern geboden ondersteuning, het rendement daarvan én de advisering voor vervolgstappen, in het logboek van Magister vermeld staan.

4.2.2 Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)

Zijn er bij een leerling signalen die wijzen op de vraag naar individuele extra ondersteuning, dan stelt de mentor in overleg met de OCO een OPP samen. Het OPP wordt opgesteld aan de hand van de actuele gegevens uit het leerlingvolgsysteem (LVS) (Magister of Profijt), de klassenscan en gesprekken met leerling en ouders.

Na een op overeenstemmingsgericht overleg met de ouders en de leerling (< 16 jaar) tekenen zij het OPP voor akkoord. Ouders/leerling kunnen in beroep gaan bij de klachtencommissie wanneer zij het niet eens zijn met de geboden extra ondersteuning.

4.3 Instrumenten op klasniveau

4.3.1 Klassenscan

Om preventief werken te bevorderen stelt de mentor aan begin van het schooljaar, een klassenoverzicht samen waarbij alle leerlingen in kaart worden gebracht. Hiervoor worden de gegevens uit Magister LVS gebruikt. Vanuit dit overzicht stelt de mentor een klassenscan samen. Deze scan verspreidt de mentor onder de vakcollega's. De scan dient als hulpmiddel bij gedifferentieerd werken en de inzet van onderwijsondersteuning. De klassenscan is een dynamisch instrument en kan op elk moment bijgesteld worden.

4.4 Instrumenten op schoolniveau

4.4.1 Schoolprofiel

Het Schoolprofiel (<https://koersvo.schoolprofielen.nl>) maakt voor ouders/opvoeders, andere scholen of betrokkenen inzichtelijk wel onderwijs- en ondersteuningsaanbod de school kan bieden. Scholen moeten hun schoolprofiel jaarlijks actualiseren.

4.4.2 VO-Spiegel t.b.v. kwaliteitszorg ondersteuning

Binnen LMC-VO wordt gewerkt met de VO-spiegel om de kwaliteit van de ondersteuning te monitoren en te borgen/verbeteren. De vragenlijst wordt minimaal één keer per jaar uitgezet en is geënt op de "Ondersteuningsscan Passend Onderwijs".

Hoofdstuk 5 Begrippenlijst en afkortingen

5.1 Begrippenlijst

Arrangement	Ondersteuningsaanpak die bestaat uit verschillende onderdelen.
Basisondersteuning	Alle scholen bieden basisondersteuning. In het ondersteuningsplan van Koers VO staan de gemaakte afspraken.
Begeleider passend Onderwijs	Functionaris op de school gericht op adviseren over de aanpak van een leerling met behoefte aan extra ondersteuning en het (deels) zelf uitvoeren van ondersteuning ten behoeve van die leerling.
Extra ondersteuning	Intensievere vormen van ondersteuning, waarbij nadrukkelijk sprake is van meer tijd en/of inzet van specifieke expertise.
Koersloket	Onderdeel van Koers VO: de toegangsdeur naar bovenschoolse en extra ondersteuning voor alle vo-leerlingen in de regio. Scholen kunnen hier terecht met vragen over ondersteuning en zoeken naar een passende onderwijsplaats.
Ondersteuningsroute	Stappen die een school zet om te zorgen voor passende ondersteuning.
OPDC	Tijdelijke ondersteuning op een aparte lesplek; aanpak altijd een combinatie van onderwijs en jeugdhulp.
Schoolondersteuningsteam	Handelingsgericht team in de school waarin vertegenwoordigers vanuit de domeinen onderwijsondersteuning, jeugdhulp, gezondheid en veiligheid samen zoeken naar passende oplossingen gericht op schoolsucces van een jongere.
Schoolprofiel/	Document waarin de school beschrijft welke ondersteuning zij zelf en/of met hulp van partners – de leerlingen kan bieden.
VSO: Speciaal onderwijs	VSO 1: Onderwijs voor leerlingen met een visuele beperking VSO 2: Onderwijs voor leerlingen met een auditief en of communicatieve beperking (doof, slechthorend, ernstige spraakproblemen. VSO 3: Onderwijs voor leerlingen met een verstandelijke of lichamelijke beperking incl. langdurig zieke kinderen. VSO 4: Onderwijs voor leerlingen met gedragsproblemen.
Zorgplicht	De plicht van een schoolbestuur om een passend onderwijs aanbod te doen aan alle leerlingen met extra ondersteunings – behoeften die op school worden aangemeld of al staan ingeschreven.

5.2 Afkortingen

ABT	Adviescommissie beoordeling toelaatbaarheid
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
BPO	Begeleider passend onderwijs
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
JVP	Jeugdverpleegkundige
LPA	Leerplichtambtenaar
OCO	Ondersteuningscoördinator
OPDC	Orthopedagogisch didactisch centrum
OPP	Ontwikkelingsperspectiefplan
OZA	Onderwijszorgarrangement
SISA	Stedelijk instrument sluitende aanpak
SMW	School maatschappelijk werk
SOT	School Ondersteuning Team (intern)
SOT+	School Ondersteuning Team (met externen)
SVK	Schoolverpleegkundige
TLV	Toelaatbaarheidsverklaring
VSO	Voortgezet speciaal onderwijs

Hoofdstuk 6 Bijlagen

6.1 Bouwstenen voor de interne ondersteuningsroute

LMC VO is onderdeel van het samenwerkingsverband Koers VO. In het ondersteuningsplan 2022-2026 van Koers VO staan de uitgangspunten ten aanzien van passend onderwijs. LMC VO committeert zich aan dit plan en streeft ernaar dat elke jongere het onderwijs en de ondersteuning krijgt die hij of zij nodig heeft. Het plan van Koers VO dient als leidraad voor het LMC-brede ondersteuningsplan en daarmee dat van de scholen.

Onderstaande bouwstenen zijn ter ondersteuning van het vaststellen van de schoolondersteuningsroute.

1. Visie op onderwijsondersteuning
2. Communicatie van ondersteuning en schoolondersteuningsroute (delen van.../communiceren met...)
 - Ouders
 - Team
3. Beschrijven ondersteuningsaanbod:
 - Basis
 - Goed onderwijs en basisafspraken
 - Basis plus
 - Ondersteuningsactiviteiten voor (groepen) leerlingen die net iets meer nodig hebben dan anderen
 - Extra ondersteuning
 - Ondersteuningsactiviteiten op (eigen of andere) vo-school
 - OPDC/vso (incl. procedure)
4. Structuur intern en extern SOT
 - Samenstelling, inclusief taak- en functieomschrijving:
 - OCO
 - SMW
 - BPO
 - Schoolverpleegkundige (CJG)
 - Leerplichtambtenaar
 - Schoolpsycholoog
 - Overige(n): MT, mentoren, LB, RT, aandacht functionarissen, anti-pest coördinator, SLC, e.d.
 - Werkwijze SOT-overleg
 - OPP
 - Werken met de Meldcode
 - Werken met SISA
 - Evaluatie van ondersteuning en schoolondersteuningsroute
5. Aanmeldingsprocedures onderwijsondersteuning
6. Mogelijke bijlagen:
 - Jaarkalender van ondersteuning
 - Aanmeldformulieren
 - Protocol medisch handelen
 - Verzuimprotocol
 - Privacy protocol
 - Pestprotocol
 - Dyslexie- en dyscalculie protocol
 - (De sociale) Veiligheid
 - Werkwijzers voortkomend uit project "Fysieke agressie en wapenbezit"

6.2 Mogelijke besprekingen binnen de ondersteuningsroute

Soort bespreking	Wat wordt besproken?	Wie is aanwezig?	Frequentie?
Klassenbespreking (Mentor is de spil)	Alle leerlingen uit de klas (primaire proces in de klas)	<ul style="list-style-type: none"> • Mentor • Docenten die de klas lesgeven 	Min. drie keer per schooljaar (begin, midden, eind)
Leerlingbespreking (Mentor is de spil)	Leerlingen waarover <u>voor</u> of <u>na</u> de klassenbespreking uitgebreider overleg nodig is Handelingsadviezen en/of OPP	<ul style="list-style-type: none"> • Mentor • Docenten die de leerling lesgeven • Eventueel: teamleider en ondersteuners 	<u>Voor</u> of <u>na</u> de klassenbespreking (en indien nodig tussentijds)
Ondersteuningsteam, intern ondersteuningsteam (OCO is de spil)	Leerlingen bij wie één of meer schoolinterne deskundigen nodig zijn Handelingsadviezen en/of OPP	<ul style="list-style-type: none"> • OCO • Teamleider • Mentor • Schoolinterne deskundige(n) Zoals: SMW, LB of leer-/gedrag specialist, e.d. 	Regelmatig (zoals wekelijks of eenmaal per 14 dagen)
SOT (schakel naar het wijkteam) (OCO is de spil in nauw overleg met SMW)	Leerlingen voor wie externe deskundigen nodig zijn voor een multidisciplinaire kijk, verwijzing naar of hulpverlening voor leerling en/of ouders	<ul style="list-style-type: none"> • OCO • SMW • SVK 	Regelmatig (zoals wekelijks of eenmaal per veertien dagen)
SOT+ (schakel naar onderwijsvoorzieningen van het SWV Koers VO of naar jeugdzorg) (OCO is de spil)	Leerlingen voor wie externe deskundigen nodig zijn voor een multidisciplinaire kijk, verwijzing naar een andere school(setting) of hulpverlening voor leerling en/of ouders	<ul style="list-style-type: none"> • OCO • SMW • SVK • Externe deskundigen Zoals: leerplicht, wijkagent, BPO, psycholoog, etc. (afhankelijk van de casuïstiek) 	Drie tot zes keer per jaar (afhankelijk van de casuïstiek)
Managementteam (MT) (Directeur is de spil én eind verantwoordelijk)	Schoolprofiel, ondersteuningsaanbod, verbinding onderwijs en ondersteuning, professionalisering, implementatie ondersteunings-trajecten	<ul style="list-style-type: none"> • Directeur • Locatieleider • Teamleider • OCO 	Drie à vier keer per jaar

6.3 Rollen intern SOT op hoofdlijnen

Ondersteuningscoördinator (OCO)

Het werk van de OCO is veelzijdig en omvat werk op vele terreinen zoals:²

- Inhoudelijke deskundigheid;
- De interne- en externe ondersteuning in kaart brengen;
- Vormen van een visie over wat de school nodig heeft;
- Het onderwijs ondersteuningsprofiel opstellen;
- Nieuw beleid implementeren;
- Handelingsgericht werken;
- Groepsplannen en OPP opstellen;
- Participeren in SOT en SOT+;
- Kennis hebben van kwaliteitszorg;
- Collega's/docenten coachen en begeleiden.

Daarnaast moet de OCO empathisch zijn, kunnen afbakenen, besluitvaardig en daadkrachtig zijn, projectmatig kunnen werken en kunnen omgaan met weerstand. Deze competenties pleiten ervoor dat de OCO is opgeleid tot "master" in het geven van (onderwijs)ondersteuning.

School Maatschappelijk Werker (SMW)

Juist vanuit de verschillende taakgebieden kan de SMW-er samen met de onderwijscollega's sterk inzetten op:

- Vroegtijdig signaleren en interveniëren en daarnaast met een generalistische blik naar het gezinssysteem kijken, ook als een probleem of belemmering nog niet de schoolcarrière negatief beïnvloedt;
- Bieden van ondersteuning aan docenten (bijv. rondom het voeren van oplossingsgerichte gesprekken met ouders);
- Advisering aan de intake/plaatsingscommissie over het plaatsen van leerlingen;
- Maken van koppelingen tussen de aanpak van gedragsproblemen én groepsdynamiek naar de les of de klassensituatie;
- Verzorgen van trainingen voor leerlingen en docenten;
- Bewaken van de grenzen van de kerntaak en de aanwezige competenties die nodig zijn voor kwalitatief goede onderwijs ondersteuning;
- Tijdig schakelen wanneer meer of minder ondersteuning nodig is (op basis van een professionele analyse en taxatie);
- Bieden van lichte hulp op gezinsniveau, met oog voor aard en ernst van de problematiek, waarbij tijdig het wijkteam ingeschakeld wordt. Dit gebeurt indien er sprake is van multiproblematiek en/of indien er specialistische zorg nodig is en waarbij de informatie die de SMW-er heeft, benut kan worden om de informele netwerken te activeren t.b.v. de gezinnen;
- Het structureel bijdragen aan de ondersteuningsstructuur van de school.

Begeleider Passend Onderwijs (BPO)

De BPO taken zijn onder meer:

- Ondersteunen en bevorderen van het onderwijsproces van de leerling

² NVS-NVL. (2017). De beroepsstandaard voor de zorgcoördinator. Competentieprofiel, beroepscode en voorbeeldfuncties. Huizen: Uitgeverij Pica.

- Bespreken van de onderwijs-ondersteuningsbehoefte van een leerling met betrokkenen;
- Vertalen de onderwijs-ondersteuningsbehoefte in een passend onderwijs-ondersteuningsarrangement;
- Zorg dragen voor de begeleiding van de leerling en de ouders in de uitvoering van een onderwijs-ondersteuningsarrangement;
- Op basis van een deskundig oordeel en in samenwerking met de overige leden van het ondersteuningsteam een afweging maken wanneer meer of andere hulp nodig is.
- Coachen
 - Coachen van docenten en mentoren bij het signaleren van en het omgaan met de onderwijs-ondersteuningsbehoefte van de leerling in de klas;
 - Begeleiden van docenten en mentoren bij het uitvoeren en evalueren van het onderwijs-ondersteuningsarrangement vanuit de driehoek leerling-ouders-school.
- Adviseren en voorlichten
 - Adviseren vanuit de eigen deskundigheid op verschillende niveaus binnen de school (leerling, klas, docent, mentor, schoolleiding);
 - Geven van voorlichting aan docenten, mentoren en andere betrokkenen over de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen in relatie tot gedrag en ondersteuningsbehoeften in de klas en op andere leefdomeinen;
 - Adviseren van de OCO op te ontwikkelen beleid in het kader van begeleiding passend onderwijs.

Jeugdverpleegkundige (JVP)

Het werk van de jeugdverpleegkundige (JVP) is veelzijdig. Belangrijke taken zijn:

- Het praten over de dagelijkse verzorging, opvoeding en ontwikkeling van kinderen;
- Het systematisch signaleren van de balans tussen draagkracht en draaglast en het aansluitend ondersteunen van ouders;
- Ouderondersteuning in de vorm van anticiperende voorlichting en empowerment, tijdens individuele contacten op spreekuren en tijdens huisbezoeken, in groepen op het consultatiebureau en door het geven van oudercursussen en aanbieden van andere programma's;
- Preventieve gezondheidsonderzoeken (PGO's) op het gebied van opgroeien en de opvoedingssituatie;
- Verzorgen van opvoedcursussen, opvoedspreekuren en groepsgerichte activiteiten ter vergroting van het sociale netwerk van gezinnen. Dit alles in het kader van het bevorderen en in stand houden van de veiligheid, gezondheid en gezonde (psychosociale) ontwikkeling van kinderen en gezinnen.

Beginnende of dreigende problemen in de opvoeding kunnen door jeugdverpleegkundigen samen met de ouders worden gesignaleerd en bijgestuurd. Extra zorg kan worden aangeboden aan risicogroepen. Deze extra zorg is binnen de kaders van preventie kortdurend van aard. Wanneer jeugdverpleegkundigen risico's signaleren ten aanzien van de opvoeding van jeugdigen, schatten zij de gevolgen in voor de jeugdige (of maken zij een taxatie van de ernst van de problemen). Zij maken hierbij eventueel gebruik van één of meerdere meetinstrumenten. Na de beoordeling van de situatie kiezen zij samen met de ouders en/of de jeugdige passende interventies gericht op het verminderen van risico's (de draaglast) en het versterken van beschermende factoren (de draagkracht). Bij ernstige problemen schakelen ze gespecialiseerde expertise in, waartoe jeugdverpleegkundigen nauw samenwerken met pedagogen, (school)maatschappelijk werkers of gedragswetenschappers (Van Dijk en Ligtermoet, 2009). Jeugdverpleegkundigen werken vraaggericht, outreachend en ook in de vorm van 'bemoeizorg' voor zorgwekkende zorgmijders.

6.4 Thuiszittende leerlingen

Structurele uitval van leerlingen moet worden voorkomen. De aanpak voor thuiszittende leerlingen is vastgelegd in het Protocol 'Thuiszitters in Beeld' van het Samenwerkingsverband Koers VO. Afspraak is dat scholen alle formele thuiszitters (meer dan 4 weken ongeoorloofd verzuim) bij hun Koersconsulent melden. Daarnaast meldt iedere school verzuimende leerlingen in Magister LVS.

In de meeste gevallen lukt het om binnen een paar weken een oplossing te vinden voor een thuiszittende leerling. Voor een kleine groep leerlingen is het probleem lastiger om op te lossen. In Rotterdam kan voor deze leerlingen in overleg met Leerplichtambtenaar en de koersconsulent de Taskforce Thuiszitters ingezet worden. Vertegenwoordigers van scholen, jeugdhulp en gemeente streven ernaar dat de leerling op een passende onderwijsplaats start.

6.5 Meldcode en SISA

De meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. Aan de hand van vijf stappen bepalen professionals of ze een melding moeten doen bij Veilig Thuis en of er voldoende hulp kan worden ingezet³.

Als de school tijdens vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld handelt volgens de meldcode, dan geeft deze als onderdeel van de stappen van de Meldcode een signaal af in het stedelijk instrument sluitende aanpak (SISA).

6.6 Privacy (AVG)

Vanaf 25 mei 2018 is de privacywetgeving Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van kracht geworden. De school moet zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens van leerlingen in leerling dossiers. De richtlijnen hiervoor staan in het LMC Informatiebeveiligings- en privacy beleid (IBP).

6.7 Uitwisselen van leerlinggegevens

De school mag geen gegevens uit het leerlingdossier aan derden verstrekken zonder toestemming van de ouder of de leerling zelf (als die 16 jaar of ouder is). Alleen toestemming die expliciet is gegeven, is geldig. Een uitzondering geldt als de school op grond van een wettelijke verplichting bepaalde informatie moet verstrekken (bijv. het uitschrijfbewijs en het onderwijskundig rapport (VO-VO formulier) die bij het verlaten van de school aan de andere school moet worden verstrekt). Toestemming is dan niet nodig. Wel moeten de ouders een kopie krijgen van het onderwijskundig rapport.

6.8 Recht op inzage

Ouders/verzorgers hebben het recht om het leerlingdossier in te zien. Voor leerlingen van 16 jaar en ouder geldt dat niet hun ouders/verzorgers maar zij zelf dit recht hebben. Bij een verzoek tot inzage van het leerlingdossier moet de school binnen vier weken schriftelijk op het verzoek tot inzage reageren. In de praktijk wordt meestal een afspraak gemaakt om het leerlingdossier op school in te komen zien.

³ Basisdocument Het Afwegingskader in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. (2018).

